

V.14. Protocol Pesten.

Anti-pestbeleid

Uit de missie van de school:

Het Elde College wil een zorgzame en veilige school zijn, met aandacht voor elkaar. We zijn een zorgzame en veilige school door kleinschaligheid binnen onze grote organisatie te realiseren met een heldere structuur voor leerlingen en medewerkers, door aandacht voor sfeer en arbeidsomstandigheden en door de manier van omgaan met en persoonlijke aandacht voor onze leerlingen en medewerkers. Herkenbare gemeenschappelijke waarden daarbij zijn: fysieke veiligheid, geborgenheid, verantwoordelijkheid, vertrouwen en respect. Hiermee beoogt het Elde College het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de leerlingen te optimaliseren.

Wat is pesten?

Onder pesten op school verstaan wij: een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door één leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één leerling of meerdere leerlingen.

- Pesten kan **lichamelijke agressie** zijn: eenvoudige mishandeling met geringe lichamelijke kracht, bijvoorbeeld aanraken terwijl de ander dat niet wil.
- Pesten kan **verbale agressie** zijn: mondeling bedreigen, discrimineren, intimideren, beledigen of uitschelden.
- Pesten kan non-verbale agressie zijn: berichten op internet, msn, sms, anonieme telefoontjes of schriftelijk bedreigen
- Het kan ook **negeren** of buitensluiten zijn.

Het structurele karakter vraagt om echt beleid.

Bij de aanpak van pesten op onze school moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

1. Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen: alle medewerkers van de school, ouders/verzorgers en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep).
2. De school wil het pestprobleem voorkomen. Een preventieve aanpak die ondermeer bestaat uit de behandeling van dit onderwerp met de leerlingen, waarna met hen regels worden vastgesteld.
3. Als pesten desondanks toch optreedt, moeten medewerkers van de school dit signaleren en vervolgens.....
4. duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
5. wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
6. Weigert een school of een medewerker het probleem aan te pakken, gebeurt dit op onjuiste wijze of heeft de aanpak geen resultaat, dan is inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. Deze dient op verzoek van de ouders/verzorgers een klacht in bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt en het bevoegd gezag adviseert over de te nemen maatregelen.

Wat doet de school om pesten te voorkomen?

- De school streeft in alles naar een **veilig schoolklimaat**, zowel voor medewerkers als voor leerlingen. Het is de verantwoordelijkheid van de ouderraad, medezeggenschapsraad, bestuur, directie, en alle medewerkers binnen de school dat er sprake is van een veilig schoolklimaat. Partijen bekrachtigen hun samenwerking tegen het pesten door het Nationaal Onderwijsprotocol tegen het pesten gezamenlijk te onderschrijven. In de bijlage staat dit protocol vermeld.
Daarbij is het volgende stappenplan gehanteerd:
  - 1) de ouderraad legt het protocol voor aan alle geledingen;

- 2) de directie ontvangt de reacties en aanvullende suggesties, neemt ze in overweging en beslist over de aanpak van het pestprobleem op school en stelt alle geledingen hiervan op de hoogte;
  - 3) alle schoolgeledingen ondertekenen het protocol tegen pesten;
  - 4) een kopie van het protocol wordt zichtbaar in de school opgehangen;
  - 5) de ondertekening van het protocol wordt verder bekendgemaakt via de schoolkrant en website van de school;
  - 6) de directie zorgt ervoor dat er een plan wordt gemaakt om de aanbevelingen daadwerkelijk uit te voeren. De concrete uitwerking wordt in het schoolplan en in de schoolgids vastgelegd. De directie ziet toe op de uitvoering en de naleving van de gemaakte afspraken.
- Het **voorbeeld** dat **elke docent** geeft is van groot belang. Er wordt nu eenmaal minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid en waar agressief gedrag en intolerantie van leerlingen en medewerkers van het Elde College niet worden geaccepteerd en waar alle medewerkers van de school duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.
  - Bij overtreding van deze huis- en gedragsregels (het **schoolreglement**) voelt de school zich verantwoordelijk en zal actie ondernemen.
  - Er vindt **voorlichting** plaats in lessen en gesprekken:
    - Introductie leerjaar 1 en 2 middels diverse werkvormen en materialen komen tot het vaststellen van een pestcontract met de mentorgroep.
    - In de hoger leerjaren wordt ook aandacht besteed aan het respectvol omgaan met elkaar. Afhankelijke van de situatie en/ of de klas wordt er wel of niet een contract gemaakt.
    - Belangrijk is dat elke mentor aan het begin van het schooljaar afspreekt met zijn klas dat men nergens over mag klikken, maar als iemand wordt gepest of als iemand ruzie heeft met anderen en men komt er zelf niet uit, dan mag men gerust **hulp aan de docent vragen** en dat wordt niet gezien als klikken.
  - Er is ieder jaar een **thema-avond** over pesten voor ouders van leerlingen uit leerjaar 1 en 2. Deze avond zal met name bezocht worden door ouders van kinderen die op de een of andere manier met pesten te maken hebben. Daarom is het van belang dat de overige ouders op een andere wijze geïnformeerd worden. Dat gebeurt tijdens de kennismakingsavond.
  - Alle teams hebben de mogelijkheid om jaarlijks scholing te volgen over het thema pesten, indien ze daar behoefte aan hebben.
  - Er zijn 2 **leerlingbegeleiders** geschoold om een **cursus sociale vaardigheden** te geven aan leerlingen die dit nodig hebben. Dat kunnen ook de pesters en/of gepestenen zijn.
  - **Alle medewerkers** van de school hebben een **signaalfunctie richting mentor**.
  - Op tijd **ouders inlichten**; uiteindelijk zijn zij verantwoordelijk voor hun kind. Dit gebeurt door de mentor.

De aanpak van een pesterij.

Wordt een pesterij gesignaleerd (door een medewerker van het Elde College een medeleerling of ouders), dan dient **onmiddellijk** gereageerd te worden. Het signaal wordt doorgegeven aan de mentor van de leerling.

In moeilijkere situaties wordt de kernteamleider ingeschakeld.

Om duidelijk stelling te kunnen nemen, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor het slachtoffer, maar vooral invoelend vermogen vereist.

a. Niet confronterende aanpak; meestal door mentor (ev. vakdocent) – binnen een week

Bij negeren of buiten sluiten is er sprake van onderhuids pesten. Dan heeft het geen zin om de klas hierop aan te spreken. De leerlingen zullen het ontkennen of de docent zand

in de ogen proberen te strooien.
Betere methodes zijn:

- Behandel met de klas een **algemeen onderwerp om langs die weg bij het probleem van de klas te komen**.
Thema's als een oorlogssituatie, rechten van kinderen, machtsmisbruik, kindermishandeling enz. kunnen gebruikt worden (krantenknipsel, video, brief van een ouder van slachtoffer, een fragment uit een boek, enz.).
- Een voorbeeld uit de praktijk: heb je het vermoeden dat een leerling gepest wordt door 2 klasgenoten, vraag aan zo'n viertal klasgenoten (de 2 vermoedelijke pesters en 2 niet-pesters die in hoog aanzien staan in de klas) of ze willen kijken of hij/zij wordt gepest en binnen een week verslag willen uitbrengen.
- Praten leidt niet altijd tot gedragsverandering. Het is vaak beter om de leerlingen aan den lijve te **laten ervaren wat het is om buitengesloten te worden**.

b. Mocht blijken, binnen 2 weken na de niet confronterende aanpak, dat deze aanpak niet heeft geholpen of maar gedeeltelijk óf als er sprake is van lichamelijke, verbale en/of non-verbale agressie dan volgt de confronterende aanpak; meestal door mentor (stap 1 en stap 2 lopen gelijk op binnen een periode van 2 weken)

Stap 1.

Hulp aan het slachtoffer.

- De docent heeft allereerst **een gesprek met het gepeste kind**. Hij/zij heeft een luisterend oor, schat de situatie in en overweegt welke stappen er het beste genomen kunnen worden. Biedt hulp aan het gepeste kind in de vorm van adviezen en (in sommige gevallen) van een sociale vaardigheidstraining. Neemt contact op met de ouders.
- De docent zal in overleg met het gepeste kind een keuze maken uit Stap 2; Gesprek met de pester aanpak A of B.
- Verdere mogelijkheden:
  - De docent nodigt **ouders en kind** uit voor een **gesprek**.
  - De docent **verwijst via de kernteamleider naar het zorgteam om te bezien of een deskundige** beschikbaar is die snel kan handelen (bijvoorbeeld schoolpsycholoog of schoolarts).

Stap 2.

Gesprek met de pester (ev. meelopers/getuigen)

- **De docent heeft in overleg met het gepeste kind gekozen voor aanpak A of B.**

A. De docent voert een probleemoplossend gesprek met de pester om de oorzaak van het pesten bloot te leggen. Daarbij probeert de docent vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten. Hij probeert pestgedrag om te zetten in gewenst sociaal gedrag. Hij maakt een afspraak met de pester over deze gedragsverandering en wil de pester nog eens terugzien ter evaluatie binnen twee weken. Hierbij is ook het gepeste kind aanwezig.

B. De docent roept de pester, het slachtoffer en ev. meelopers/getuigen bij zich. In een open gesprek krijgt iedereen om de beurt het woord en vertelt wat er gebeurd is. De docent laat hen erachter komen waar de oorzaken van de pesterij zitten en welke rol ieder gespeeld heeft. Er worden afspraken over oplossingen gemaakt voor de korte termijn. Deze personen houden, op papier, bij wat hij/zij gedaan heeft m.b.t. de opdracht en of dit tot het gewenste resultaat heeft geleid. Wat zou er evt. nog verbeterd kunnen worden etc.. Binnen 2 weken komen ze terug ter evaluatie.

- Mocht blijken dat aanpak A of B niet tot het gewenste resultaat heeft geleid dan zal:
  - de docent een straffend gesprek voeren met de pester, bij aanpak A.
  - de docent een straffend gesprek voeren met degene die zich niet aan de afspraken heeft gehouden, ingeval van aanpak B.
  - de docent contact opnemen met de ouders.
- Heeft, na 2 weken, ook dit geen of onvoldoende resultaat gehad dan volgt stap 3.
- Maar als aanpak A of B tot goede resultaten heeft geleid dan zullen er nog een tweetal evaluatiegesprekken plaats vinden. Het eerste gesprek 2 maanden na het gewenste resultaat.
Het afsluitende gesprek 3 maanden hierna.

Indien de wet overtreden is (flinke klappen uitgedeeld, gestolen enz.) wordt onze **contactpersoon bij de politie** ingeschakeld.

Stap 3.

Het zorgteam kan als volgt adviseren:

- **Blijft de pester bezig**, dan zijn enige mogelijkheden:
  - De pester wordt dringend geadviseerd een **cursus Sociale Vaardigheden** te volgen (op school, bij de GGZ, Bureau Jeugdzorg of een particuliere instelling).
  - Regelmatig **evaluatiegesprekjes voeren**. Treedt geen verbetering in, dan in overleg met de ouders overgaan tot **schorsing**.
  - Nadat de ouders geïnformeerd zijn onze **contactpersoon van de politie** inschakelen.
  - De school kan overgaan tot **separatie uit de groep** d.w.z. de pester wordt intern geschorst. Hem/haar wordt de toegang tot de lessen ontzegd (bijvoorbeeld 1 dag) en werkt individueel aan schoolwerk.
  - Is er, ondanks allerlei pogingen vanuit de hulpverleners, geen enkele gedragsverbetering te constateren bij de pester, dan rest alleen de **externe schorsing** voor langere duur, die zelfs kan overgaan in een **definitieve verwijdering**.
(Inspectie en leerplichtambtenaar inschakelen.)
- **Is er geringe verbetering bij de gepestene**, dan zijn enige mogelijkheden:
  - Het slachtoffer wordt verwezen naar een **assertiviteitstraining of cursus sociale vaardigheden** (op school, bij de GGZ, Bureau Jeugdzorg, of een particuliere instelling).
  - Een andere externe hulpverlener kan ingeroepen worden bijv. **een maatschappelijk werker, een psycholoog van de GGD of een particuliere instelling**.
  - **Bureau Slachtofferhulp** wordt ingeschakeld.

ANTI-PESTREGELS of KLASSENCONTRACT

Op veel scholen is het standaard dat regels omtrent het pesten aan het begin van het schooljaar worden vastgelegd en ondertekend door de mentor en leerlingen. Dat geldt ook voor het Elde College voor leerjaar 1 en 2 en waar nodig of zinvol geacht door de mentor, in de hogere leerjaren.

Uiteraard kan elke klas en zeker een hoger leerjaar of niveau, deze regels op eigen wijze bespreken en vastleggen.

Bij de verschillende contracten zullen evenwel onderstaande regels op enigerlei wijze aan bod moeten komen:

1. Iemand niet discrimineren / elkaar nemen zoals je bent.
2. Niet iemand buitensluiten of negeren.
3. Niet aan spullen van een ander zitten / van elkaar afblijven.
4. Elkaar niet uitlachen / elkaar niet beledigen.
5. Elkaar niet bij de bijnaam noemen / niet uitschelden.
6. Niet roddelen over elkaar / niet gelijk met een oordeel klaar staan.
7. Geen mishandeling plegen, niet lichamelijk en niet geestelijk.
8. Geen verbale en/of non-verbale agressie plegen.
9. Elkaar met rust laten / je niet met een ander bemoeien.
10. Geen partij kiezen (bij een ruzie).
11. Geen aandacht aan de pester schenken. Blijft pester doorgaan, dan aan de docent vertellen.
12. Kom je er zelf niet uit, dan kun je rustig je mentor of je ouders vertellen dat jezelf of iemand anders gepest wordt (dit is geen klikken). Je moet het niet geheim houden.
13. Luister naar elkaar.
14. Nieuwkomers op school goed ontvangen en goed opvangen.
15. Iedereen is medeverantwoordelijk voor de goede sfeer in de klas.
16. Deze regels gelden op school en daarbuiten.

De anti-pestregels moeten afgesloten worden met:

Wij, klas ..... houden ons aan dit contract en melden het direct aan onze mentor ..... als iemand zich er niet aan houdt.

Januari 2009